

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka **15** grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Računi brez krčmarja.

Škoda, da naše ljudstvo po Podjuni in Rožu ne bere časopisja, obravnajočega velika mednarodna vprašanja. Z začudenjem bi namreč iz minulega tedna ugotovilo, koliko vlogo igra bora peščica osemdesettisočih Slovencev na Koroškem v mednarodni politiki. O njej pišejo listi, ki imajo v svetu večjo ali manjšo veljavo, z resnostjo, kot je sicer običajna samo za velika vprašanja svetovnega značaja. Celo vodilni narodno-socialistični list „Frankfurter Zeitung“ že imenuje koroške Slovence, seve v tej zvezi, da potegne debelo črto med dozdevno iredento na Koroškem in narodnim socializmom. Ker se torej gre že za nas, si dovolimo še mi kot glasilo koroških Slovencev par pripomb k zadevi in usodi naše lastne kože, četudi z rizikom, da ostanemo za nemški svet lepo shranjeni v kaki miznici celovškega Heimathunda.

Kako smo prišli nenadoma do take veljave? Povod je dal zakon o uvedbi obvezne vojaške službe v Avstriji, zakon, ki ga je tudi naše ljudstvo brez razlike narodne zavednosti sprejelo z veseljem, ker pomeni začetek tako potrebne vzgoje odrastle moške mladine v vojaški šoli, zmanjšanje števila brezposelnih in še povečano gotovost notranjega razvoja v državi. Zakon ni povšeči sosednjim državam, ker vidijo v raztrgani senžermenski pogodbi opasnost za mirni razvoj v srednji Evropi. Ni naša naloga presoditi, v koliko razlogi sosednjih držav odgovarjajo dejstvom. Zastrmeli pa smo, ko smo v teku časopisne polemike brali v dunajskem „Neuigkeits-Weltblatt“, da je očitek kršitve senžermenske pogodbe razveljavljen z dejstvom, da je med jugoslovanskimi in slovenskimi politikami že dalje časa opazati živahno iredentistično gibanje, ki bi istotako pomenilo kršitev omenjene pogodbe. Med očitanim iredentističnim pokretom v Jugoslaviji in dozdevno iredento na Koroškem potegnemo mi debelo črto s pripombo, da za dogodke in mnenja onstran državnih meja nobena manjšina na svetu ne more nositi odgovornosti, ker nima nanje prav nobenega vpliva. V tej zvezi se nam zdi dostojna želja ljubljanskega „Slovenca“, naj očitajoči krogi navedejo en sam primer, da bi bila jugoslovanska vlada, njeni zastopniki v Sloveniji ali kakšen predstavnik slovenskega naroda ali kakšna organizacija izrazila željo, naj se vrnejo Slovenci v Jugoslavijo na drugi, kakor na miren način.

Neposredno pa nas mora zanimati beseda o slovenski iredenti na Koroškem, ki jo s posebno slastjo beležijo nemško-nacionalni listi pri nas in v rajhu. Smo sicer narodna manjšina in delimo usodo ostalih narodnih manjšin na svetu, vendar imeti smemo vsaj svojo čast in čuvati smemo vsaj svoje dobro ime. V obrambo našega dobrega imena naj navedemo: Kdorkoli na svetu nas dolži protidržavnosti, pozablja, da dolži iredente ljudstvo, ki zbog svojega katoliškega prepričanja in kmečkega značaja v vsej svoji zgodovini do današnjega dne ni zakrivilo niti enega tovrstnega prestopka. V nepoznanju te naše narodne vrline nam mnogi očitajo pasivnost ali celo mrtvilnost, drugi pa mirnodušno izgovarjajo proti nam očitke, ki so navadno natolcevanje — žal, da sodniško nekaznivo. Z mirno vestjo stavimo vprašanja: Kje imate en sam dokaz slovenske iredente na Koroškem? Ali niso krvaveli naši možje in sinovi za nekdanjo monarhijo, četudi jim je često dajala kamen za kruh? Ali ni slovensko ljudstvo na Koroškem po glasovanju brez pridržka priznalo svojo novo državo? Ali je kakoršenkoli očitek glede morebitnega nesodelovanja naše manjšine v vrstah državnih organizacij? Ali naši gospodarji ne plačujejo državnih in deželnih davkov razmerno zvesteje, kot v mnogih krajih naše lepe dežele? Ali ni naše ljudstvo ob juljskih nemirih jasno dovolj dokazalo svojo državno zavest in zvestobo? Ali niso nešteti drugi dokazi v izjavah

vodilnih mož, pisanju našega lista, delovanju naših narodnih organizacij, da v slovarju katoliškega in kmečkega ljudstva, kot je naše, ni nobene besede o državni nezvestobi?

Z istim povdankom na drugi strani pribijemo: Če pa menijo nemško-nacionalni krogi z očitkom iredente naše stremljenje po ohranitvi narodne zavesti in samobitnosti sploh, potem seve smo iredentisti. Kajti naša narodnost ni na prodaj za nobeno ceno, tudi ne za ceno tovrstnih podtikavanj. Kot je nezvestoba državi našemu katoliškemu in slovenskemu značaju tuja in odvrtna, tako nam je zvestoba narodu in narodnosti narekovana iz taistega našega značaja in prepričanja. Ta zvestoba nam ukazuje, naj tirjamo od vseh brez izjeme spoštovanje naših narodnih pravic, ker izvirajo le-te iz narodnih dolžnosti, katere v polni meri vršimo v vsej svoji zgodovini do danes.

Ker se že toliko govori o senžermenski pogodbi, naj dodamo še tole: Menda je v njej tudi po-

seben odstavek v varstvo verskih in jezikovnih manjšin. Mi ne damo mnogo na mednarodne pogodbe, ker so — da se izrazimo z besedami nekega državnika svetovnega ugleda — za to na svetu, da se jih ne držimo. Naša manjšinska politika je doslej in bo tudi v bodoče zasledovala kot svoj cilj rešitev narodnostnega vprašanja v okvirju naše države. Jasno nam je, da zamoremo ta svoj cilj doseči samo na podlagi zaupanja, ki ga bo večinski narod oziroma država dajala svoji manjšini. Na ta svoj cilj smo naravnali vse svoje delo in se tudi v bodoče ne bomo pustili motiti. To naj vzamejo na znanje predvsem oni, ki se danes s toliko lahkoto igrajo z očitki slovenske iredente na Koroškem. S svojim delom ne delajo krivice samo nam, marveč pripravljajo tudi težkoče državi, ki zbog svoje vodilne misli in še vsled svojega položaja nikakor ne bo mogla in tudi ne hotela preko vprašanja svojih manjšin.

Španija — svarilo vsemu svetu.

V Španiji vre! Minuli teden je španski državni zbor izglasoval nezaupnico državnemu prezidentu Zamorri. Z njim je padel predstavnik dosedanega državnega reda v Španiji. Svoječasno je on pripomagal h strmoglavljenju monarhije in kralja ter se povzpел na čelo meščanske republike. Pod njim so se izvedle zanje zadnje volitve v španski državni zbor, ki so prinesle levičarjem odločilno zmago. Sledili so požari cerkva in samostanov, krvavi pokolji, ki jih Zamorra ni mogel ali ni hotel preprečiti. Za plačilo je sedaj moral oditi sam.

Socialisti napovedujejo sovjetsko republiko v Španiji. Vodja španskih socialistov Caballero je nedavno na velikem zborovanju napovedal diktaturo proletarijata. „Vse marksistične in komunistične struje se morajo združiti in Španijo spremeniti v republiko španskih sovjetrov. Sedanja vlada ima zadnjič priliko, da popravi krivico kapitalističnega razreda. Če se poizkus ponese, prevzame oblast v državi delavstvo v svoje roke.“

Vlada se upira komunizmu. Ministrski predsednik Azana je na izzivanja voditelja socialistov izjavil, da bo vlada sicer v polni meri izvedla zahteve socialistov, vendar si pridrža pravico izvedbe sama. V rokah ima zadostna in močna sredstva, da zaduši revolucijo v kali. Bojazen, da bi kedaj nad Španijo zaplapolala sovjetska zastava, je neutemeljena. Vlada bo imovite sloje pritegnila k večjim javnim dajatvam, preprečila bo kopičenje čezmernega dobička v rokah nekaterih in izvedla agrarno reformo.

Moskva podpihuje komuniste. Po znanem revolucionarju Bela Kunu pripravljajo sovjeti socialno revolucijo v deželi. Tajno v noči je nedavno pristala na španskem obrežju sovjetka ladja „Jerek“

in izkrcala veliko število orožja, ki je namenjeno oborožitvi komunistov in socialistov. Istočasno so sovjeti poslali v Španijo znatne denarne svote.

Kam torej drvi Španija? Trenutno je vlada ministrskega predsednika Azane še gospodar položaja v državi. Ali pa bo mogla preprečiti razvoj, ki ga pripravljajo španski komunisti in socialisti s pomočjo ruskih sovjetrov? Ali bo zamogla preprečiti, da ne bo sedanji meščanski republikli sledila sovjetska republika z vsemi grozotami, kot jih je svet doživel ob izbruhu ruske revolucije koncem svetovne vojne? Bodočnost bo odgovorila na usodna vprašanja.

Kje je glavna krivda težkih nemirov? Na to odgovarja nemški prof. Cramer, ki živi stalno v Barceloni, v nemških katoliških listih. Takole pravi med drugim: Španija je v svetu od nekdaj veljala kot trdnjava katolicizma. Toda na Španskem so še vedno katoličani, so še vedno politiki, ki kljub izkušnjam modernega časa odobravo svobodno gospodarstvo, četudi je v današnjih razmerah postalo velika ovira pravičnosti. Na to je morala nekatere kroge v Evropi žal šele opozoriti boljše civilizacija vzhodne Evrope. Vestna poslušnost sveti stolici in navodilom krščanske šole bi: z lahkoto pridobila delavstvo in preprečila širjenje socializma. Res je, da se danes polagoma dani v katoliških krogih, vendar besedam morajo slediti krščanska socialna dejanja. V Španiji je spretna socialistična propaganda prej proniknila v narod, da preprosto ljudstvo vidi v Cerkvi zaveznico kapitalizma in liberalizma, ki v njegovih očeh pomenita najhujše zatiralce človeštva. Zato so v Španiji zmagali levičarji in so po vsej deželi zagorele cerkve.

Ženeva ima besedo.

Vojaška zasedba Porenja in italijanski uspehi v Abesiniji so ustvarili v Ženevi izredno napeto ozračje. Celo sicer hladnokrvni Angleži prihajajo iz ravnotežja ob tolikih križajočih se interesih držav.

Francija je predložila svoj mirovni načrt, ki predvideva mednarodna pogajanja v okvirju Zveze narodov. Cilj pogajanj bi bila ustanovitev Vseevropske zveze, katere določil in pravil bi se morala držati vsaka članica. Kršitev novih obveznosti bi imela za posledico nastop vseh ostalih držav proti kršiteljici najprej z gospodarskimi

in v slučaju potrebe tudi z vojaškimi sredstvi. Zveza narodov naj bi dobila od posameznih držav stalne vojaške, pomorske in letalske sile na razpolago. Vseevropska zveza bi edina odločevala o oboroževanju, odobraval bi mednarodne pogodbe gospodarskega in političnega značaja, podpirala gospodarsko sodelovanje držav ter urejevala denarne in kreditne razmere. — Francoski mirovni predlog evropske države niso sprejeli z velikim veseljem, ker ga smatrajo za neizvedljivega. Posebno ostro ga je odklonila Nemčija, pa tudi Angleži niso zanj navdušeni. Odklonilno stališče držav napram francoskemu predlogu in še izjava francoskega zunanjega ministra, da bo v negativnem slučaju Francija v Porenju segla

po samopomoči, je ustvarila v Ženevi izredno vroče razpoloženje.

Istočasno se je obrnil v Ženevo tudi abesinski cesar s prošnjo, naj prevzame odslej obrambo Abesinije Zveza narodov sama, ker so Abesinci storili povsem svojo dolžnost. Pripravljen je za pogajanja v okvirju ženevske mednarodne ustanove. Neguš se opira predvsem na Anglijo, ki mora sedaj nekaj ukreniti za to, ker je Abesince vzpodbujala k odporu proti italijanski vojski. Medtem se je Italija izjavila voljno za mirovna pogajanja v Ženevi. Ko bo predložila svoje zahteve v Abesiniji, se bo prikazalo, v koliko se angleški način nove ureditve Abesinije in italijanske zahteve ujemajo.

Tak je torej trenutni položaj v Ženevi: Francija išče angleškega pristanka za nastop proti Nemčiji. Anglija skuša pridobiti Francoze za svoje stališče proti italijanskim zahtevam v Abesiniji. Italija in Nemčija pa čakata na izid živahne zakulisne borbe med francoskimi in angleškimi državniki. Ali bosti obe državi popustili, glede nastopa proti Italiji Anglija, glede nastopa proti Nemčiji pa Francija — ali pa se obe zedinili na enako oster skupen nastop i proti Nemčiji i proti Italiji? V interesu itak že skrhanega evropskega miru bi bilo pač želeto prvo.

Abesinija polaga orožja. Po šestmesečnem boju so italijanske čete strle abesinsko vojsko. Abesinci se neprestano umikajo v notranjost dežele, medtem ko se Italijani v naglih pohodih bližajo glavnemu abesinskemu mestu Addis Abebi. Vojno je odločil poraz neguševе garde pri Ašangijezeru. Pokrajinski oblastniki se zaporedno predajajo prodirajočim Italijanom. V zadnjem hipu je abesinski cesar poklical pod orožje vse, ki morejo nositi orožje, vendar je ostal njegov ukrep skoroda brezuspešen. Medtem se je odločil tudi general Graziani na jugu dežele za napad in bo s svoje strani pospešil razkroj abesinskih čet. Italijani računajo, da bodo do pričetka deževne dobe svoj pohod po abesinski zemlji zaključili. — Nova ureditev Abesinije pa je v rokah Zveze narodov v Ženevi.

Sovjeti silijo med Kitajce. Japonci delajo z vsemi silami na to, da pripravijo Kitajce do protisovjetske zveze z Japonsko. Na kitajski meji se zbirajo rdeče čete, ki bodo po mnenju Japoncev vpadle na kitajsko zemljo. Medtem so sovjeti sklenili z Mongolijo posebno pogodbo, da si bosta obe deželi pomagali v slučaju kateregakoli napada od strani Japonske. Ta pogodba je trn v očeh Japonske. Pričakovati je, da se bodo sovjetko-japonski odnosi ostrili naprej, čemur je krivo dejstvo, da ne vlada ne na ruski niti ne ja-

ponski strani želja po kakem končnoveljavnem sporazumu.

Malá antanta je protestirala proti uvedbi obvezne vojaške službe v Avstriji. Diplomatski zastopniki Čehoslovaške, Rumunije in Jugoslavije so izročili avstrijskemu zunanjemu ministru protest svojih držav, v katerem izjavljajo, da smatrajo njihove države uvedbo vojaške obvezne službe za kršitev senžermenske pogodbe. Kot sopolisnice omenjene pogodbe države Male antante protestirajo proti sklepu avstrijske vlade ter si pridržujejo za poznejšo dobo svoje protiukrepe. — Protest je vzela avstrijska vlada na znanje in je po svojem zunanjem ministru izjavila, da je sklenila novo postavo v skrbi za varnost avstrijske države.

Ogrska vojaške obveznosti ne bo proglasila. Protest Male antante je našel mnogo odmeva na Madžarskem. Listi izjavljajo: Ogrska ni storila ničesar in vendar se že čujejo grožnje z vojno. Ogrska nikdar ni nameravala slediti avstrijskemu vzgledu. Čas in način obravnavanja tega vprašanja si pridržuje, ker po njenem mnenju enakopravnost ne more biti predmet kupčije.

V imenu malega ljudstva.

Važno vprašanje notranjega ozdravljenja naše države je, kako pridobiti in navdušiti za avstrijsko misel široke ljudske plasti. K takozvani ljudski množici spadajo poleg kmetov tudi sloji malih kajzarjev, malih obrtnikov, delavcev in brezposelnikov. Številčno menda predstavljajo večino avstrijskega prebivalstva, v času politične demokracije pa so pomenili pretežno večino pristašev avstrijske socialdemokracije. Kanclerju in njegovim ožjim sotrudnikom v državi in deželi priznavamo veliko dobro voljo, da pritegnejo k sodelovanju na državni obnovi predvsem nižje sloje in da v tem gledajo glavno sodobno nalogo. V interesu uspeha plemenitega stremjenja še par naših misli!

Mali človek mora zadobiti prepričanje, da mu nova država varuje njegove življenske pravice bolj, kot mu je to obljubljala socialna demokracija. Koliko je zvezni vladi na tem, dokazuje, da je opetovano neposredno posegla v socialno-politične prilike ter preprečila izkoriščanje delavcev po brezsrčnih podjetnikih. Na drugi strani je resnica, da so redki podjetniki, ki prehodnega položaja ne bi hoteli izrabiti v svoj prid. Taki vzbujajo v vrstah nižjega ljudstva vse prej ko zavest, da je tudi njegova pravica v novi državi zaščitena. V tem pogledu bodo predvidena raziščišča v interesu dela našla široko in izredno hvaležno polje. Ob dobrem njihovem delu bo odstranjena

mnoga ovira, ki leži danes kot kamen na poti nadaljnega razvoja naše države.

Za delavce v ožjem smislu besede je ustvarjena takozvana strokovna zveza (Gewerkschaftsbund) z nalogo, da tvori nekako vez med stanovskimi organizacijami. Izven kmetijskih in gozdarskih delavcev so v njej združeni vsi delojemalci v industriji, trgovini, obrti in v prostih poklicih. Vlada je povdarila, da smatra to enotno delavsko organizacijo kot trajno ustanovo. Zato nika- kor ne vpliva pomirjujoče, če čujemo, da so še vedno na delu sile, ki tirjajo razpust strokovne zveze in dodelitev delavcev skupinam njihovih delojemalcev. Za temi in sličnimi stremjenji se skriva stara kapitalistična misel, ki je podjetništvu dodeljevala vso pravico nad delavcem.

Dočim se te težave ob dobri volji lahko premostijo, ostane še vedno odprto drugo, važno vprašanje: kako naj si nova država osvoji dušo malega ljudstva, delavskega in kmečkega? Na njegovi strani je težkoča ta, da so v njegovih vrstah na delu osebe, ki jim ni do opozicije napram vladi in državi zaradi socialno-političnega položaja, marveč vsled krščanskega naslova nove države. Hi tem spadajo vsi, ki jim je svetovna revolucija edini izhod iz gospodarskih in družabnih neprilik in ki odrekajo Cerkvi in veri pravico na usmerjevanje javnega in zasebnega življenja. Ti socialistični in komunistični agitatorji močno ovirajo zблиžanje malih ljudi z ostalimi stanovni in državo.

Neprimerno bolj pa so škodljivi vsi oni na drugi strani, ki so na manj ali bolj vidnih mestih te ali one stanovske organizacije, politične organizacije ali pa v službi javne uprave, a se ne zavedajo svoje velike dolžnosti, ki so jo sprejeli obenem s pravicami svoje službe ali poklica. V očeh ljudstva so to predstavniki državne misli in zato poklicani, da delajo na notranji osvojitvi ljudstva za državno misel in njegovi priključitvi k obnovenemu delu. Zdravi ljudski čut le predobro presodi, v koliko se njihova beseda in ravnanje v vsakdanjem življenju sklada z njihovo službo in javnosti. Ta vsakdanja propaganda za državo med ljudstvom bolj zaleže kot navduševalni govori ali članki. Ob teh mislih nam silijo v pero slučajni, ki so dokaz, da se le premnogi, v službi državne misli stoječi sicer zavedajo svojih novih pravic, a jim je le malo za dolžnosti, ki so jih s pravicami sprejeli. Pri teh državna misel, ki je po ustavi misel krščanske in socialne pravice, ne korenini in zato ne morejo posredovati, česar nimajo sami. Kvečjemu ovira so, ponekod zelo težka v ovira razmahu državne misli in zato škodljivci države.

Vse te sence na potu nove države bi ne bilo jemati resno, če ne bi bile nevarna in opasna o-

PODLISTEK

Janez Jalen:

Previsi.

(3. nadaljevanje.)

„Če sem ga, ali če ga nisem. Sedaj je, kar je. Samo ne govori tega okoli, da ne zve ona in otroci.“

„Drug bi se še hvalil, ti pa —“

„Jaz se ne bom,“ je kratko odsekal Matija.

„Zgovorjeno. Nisi ga. Kdor bi hotel vedeti drugače, mu bom že znal usta zamašiti.“

Od Šentanekove peči sem se je pripeljal s široko razpetimi perutnicami orel. Gamsovega kozliča je nesel v kremljih.

„Vidiš, Matija. Ta si sme vzeti svoj kos mesa, zase in za svoje otroke. Ti ga za svoje ne smeš. Zaslužiti jim ga tudi ne moreš.“

„Je pač tako na svetu.“

„Tako je, da je kar skoraj vse narobe. Ukazovali so nam streljati ljudi, ki imajo dušo in ki nam nikoli niso prizadejali nič hudega. Svojo zemljo so pred tujci branili. Se zna zaobrtni, da bomo kdaj mi morali svojo pred njimi. Gamsa, ki ga je kaj v loncu djati, da bi se otroci najedli, pa ne smeš ubiti.“

„Bogatinci tako peljejo svet.“

„Kaj so mar onile trije lovci na Možeh bogatinci? Niso in nikoli ne bodo. Podobni se mi zde psoam, ki gonijo zajca, da jim do ta jeziki iz gobcev mole. Ko pa lovci zajca ustrelje, dobe psi za plačilo samo osrana čreva, za katere se pri priči zrávsajo. Če se pa nikomur ne ljubi zajca odpreti, razženejo pse z brcami. Pa pes je vsaj pes. Prirojeno mu je, da podi divjačino. Ljudem pa ni prirojeno, da pešte reveže za oglodane kosti, ki jim

jih bogatinci včasih vržejo s preobložene mize. Kaj bi ne mogel takle plačanec včasih na eno oko malo zamižati? Kar postrelil bi jih.“

Lovrenc je položil kazalec na sprožilo. Matija se je ustrašil, če mu ni morebiti jeza zatemnila razsodnosti. Kar samega sebe ni mogel razumeti, kako se je ob jeznem prijatelju spet umiril. Prijel ga je za roko:

„Lovrenc, imej pamet. Kruh je kruh. Ti si ga pač tako služijo.“

„Hudiču naj se zagolsne tak kruh. Jaz bi se nad prvim grizljajem zadavil.“

Lovrenc je jezno prhnil in oni trije na Možeh so vsi naenkrat zaokrenili glave in prisluhnili. Matija in Lovrenc sta se potuhnili, da še dihala nista več na polno sapo.

„Ist jo nichts los. Nur a schwidliges Schof tuts irgendsbo schnaufen.“ Oni z gamsovim čopom na klobuku je malomarno zamahnil z roko. Videti je pa bilo, da je vsem trem nekam neprijetno in da jih prav nič več ne mika še nadalje postajati na vrhu grebena. Zaobrtnili so se in jima kar koj izginili izpred oči.

„Srčnosti nimajo ravno preveč. Malo sem smrknil, pa so se jim hlačice stresle. Prav gotovo bi se ne bili predrznili prijati Janeza, da sva midva prej v melu vsaj za strah streljala.“

„Vedi zlomka, kako bi se bilo izteklo. Vama z Janezom je lahko, ko sta sama. Naj jaz par let zapora dobim! Veš, da me je začelo skrbeti, če Janez ne bo znal molčati.“

„Janez? Če mu jermena s hrbta režejo, ne bo zinil.“

„Utegnejo ga izviti, da se mu bo zareklo.“

„Sodim, da ne. Ne rečem pa nič.“

Obmolknila sta. Misli so obema ušle do prejšnjega večera in še dlje nazaj...

Matija je zadnje dni žel travo v Plaznini. Zavaljo suše se je seno slabo naseklo in otava ni mogla odgnati. „Še do svečnice bi ne mogel preživiti krave. Brez mleka ne kaže biti pri majhnih otrokih.“ In še tele, če bo kravica in vse srečno, bi pomladi rad redil. Seveda. Tako za vsako priliko je bil vzel tudi puško s sabo. „Kar prileglo bi se po dolgem času za Véliki Šmaren spet malo mesa.“

Z Lovrencem sta se bila za danes zavaljo tistega srnjaka pod Bukovo pečjo zgovorila. Sinoči sta bila v koči na Jezercih zlezla že v pograd, ko je prihitel v eni sami ihti Janez z Zelenice pravit, da je v Šentanekovem melu cel trop gamsov. On, da bi zagnal, Lovrenc in Matija bi pa čakala. Ni mu bilo treba kdo ve kako prigovarjati, da sta se vdala.

V Bukovi peči se je oglasila uharica: „Hhuu —“ Spali niso nič kaj prida. Roj sestradanih boih jih je obsul. Najteže je prenašal pike Matija, ki je bil vaju čiste postelje. Vse mogoče mu je hodilo na misel. Le svojih mladih let, katera je več poletij preživljal v tej in sosednjih planinah, se ni nič spomnil. Živo pa je videl pred sabo morje in tistega Istrijana, ki je zaklanega prašička utiho-tapil z morja na suho.

Bilo je po vojski devet in petdesetega leta: „Uši smo šli past na Laško, opravili smo pa manj kot nič.“ Z drugimi vred je Matija nekaj mesecev stražil obalo, predvsem zavaljo soli: „Le kaj gosposka nalaga fronke na sol. Revež in bogatin jo približno isto težo porabita. Revež bi jo skoraj gotovo kakšno zrno več, ko bi škoda ne bilo. Pečenko in potice in druge take kočljivosti naj bi ofronkali.“

Odnekod je priteklo po tramu polh in zažrnjohal tik nad glavami.

pora temnih sil, ki rujejo na temeljih nove države in jih skušajo izpodmakniti. Kot jači v narodnem pogledu vsak odmik od krščanskega pojmovanja narodnih pravic in dolžnosti narodno-socialistično stremljenje v državi, tako slabi državo tudi vsaka nedoslednost v socialnem pogledu. Kajti nedoslednost, ki bije v obraz socialni pravici sploh in v posebnem življenski pravici malega ljudstva, podpira najopasnejšo nevarnost sodobne družbe: komunizem.

Pravično je, da se onemogoči vsaka narodno-socialistična ali komunistična propaganda po agitatorjih, ker ni taka propaganda v nikakem skladu z državnimi interesi. Plačani agitatorji spadajo v zapor. Pravična je kazen za vse one, ki se pregrešijo proti državnim interesom s postopanjem, ki ne odgovarja krščanski pravici, uzakonjeni v avstrijski ustavi. A ta pravica velja za vse, tudi za one v službi državne misli, ki ne znajo ločiti pravičnosti in krivice in ne ljubezni od sovraštva! Le ob taki pravici bo država zamogla ozdraveti in si osvojiti vse ljudstvo. r.

DOMAČE NOVICE

Kovarjev Miha.



Tu anbart mej pa vne srečov, moj prjatu. Lih tisto hruško sm rajtov opucati tam, kso van otroc anha junca mimo gnali. „No, Miha, no, kam pa ležeš, šlabedra stara!“ me je prov prijazni pozdravov, „kapa s pozim devov, da se še le zdeje po tej prklce okol obešaš, k bo že cveteva?“

„A boš djav tih, čenča!“ mu zasolim, kje pa s že vidov, da b suhe veje cvetele? Rajš povej, kaj je novga, pa kak vam hre tam v Hrmovčah!“

„No ja, je zdihnov, „saj je povsod glih. Če b bu še nmav bolš, b na bu več za zdržat. Svet je kokr ziran. Vsak b ko politiziru, če kej zastop od politike al pa nč. Je škoda, da b pravov. Ti s sam bol šrifltar k pa jes; saj s mende že nekej v cajtngce dav, kakr je naša Liza vedva povedat. Vidš, za tak devo pa jes nism, me čfurt krč prime. Zraven pa žinjiam, nam pavram nobena žavba ne pomaha!“

„Prjatov,“ mu na to djim, „ti s naumn! Vidš, hospoda nam tud pove, kaj bi rada pa kaj b bu prov. Zato se pa šika, da smo še mi manirlih npa da jim pred prnesemo, čej nas črevi tiši. — „Lub moj, ka pa nuca, če jim boš pravu, ke nas čevl tiši, k pa po malam že črevlov mel, na bomo!“

„Ti ne zastopš,“ sm ga tolažov. „To je vse drgač. Če se ti na morš več ane šlake kupt, jih pah sam nared. Na to vižo se lpu vse gzliha. Scagat nam zategadel ni triba. Saj s morda že slišov, da se sdej ano kumfarenca mel, da b preštudiral, kaj je za stort, da b krizo ugnal. Ani so djali, da b hvu prov, da b vse mašine pobil. Z mašinam, so djali, se cveč fabricira, zato je pa taka revšna na svet. Ta druga partaja je zrajtava, da b se pol moral s štifletncugam voz, so se pa prot postavil. Ta tretki pa so menil, da b biv narbolš kak Herkules, k je svoje cajte lintvarna ugnov. Kar s kicam b šov nad krizo. Pol pa so se začel krigat, kdo bo tist cajt na novam pvac v Clovc na lintvarna ahtov, da se ne b zganov. Na vse zadne pa so sklenul, da je narbol pometn, če se še nmav počaka. Vidš, jes pa žinjiam, da morma mi pavri narprej sami s pomagat. Od vakote, pravjo, še noben na svet ni umrv. Svoja dovžnost naredmo in meimo vero, da se bo prej civ svjit podrv, prej da bojo nas podjal. Saj še živi naš stari Buh, ki je pavram pomagov v še hujšah cajtah.“ K. M.

Rutarjev Jur umrl! V Selah je na veliki petek popoldne na kratki in težki boleznini umrl g. Simon Kocjan, tamošnji občinski tajnik in organist. Rajni je bil širom dežele znan pod svojim pisateljskim imenom „Rutarjev Jur“ in bo zato njegova smrt bridko odjeknila po vseh naših dolinah. Rodom je bil iz Galicije, zadnjih petnajst let pa je posvetil občini in cerkvi v Selah v vestni službi; s svojim šaljivim peresom si je pridobil neštete prijatelje povsod, kjer bivajo Slovenci. Pokopali so ga ob veliki udeležbi pogrebcev od blizu in daleč na velikonočno nedeljo. Rajnemu Šimanu naj sveti velikonočna luč!

Žihpolje. (Cerkveni shod.) V nedeljo 19. t. m. — na belo nedeljo — se vrši na Žihpoljah prvi letošnji cerkveni shod s sledečim sporedom: Ob 7. uri I. božja služba s pridigo, ob 8. in 1/2 9. uri zaporedoma dve sv. maši, ob 9. uri slovesna božja služba s slovensko pridigo. Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od 6. ure začenši. Pop. ob en četrt na tri kratek nagovor, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Častilci Marijini, ta dan srčno vabljeni na sončne Žihpolje!

Letalska zveza Celovec—Ljubljana. Poleg običajnih prog bo letos otvorjena v Ljubljani tudi proga s Celovcem in sicer s 1. junijem. Poslovala bo do začetka ali srede septembra. Promet bo vršil „Austroflug“ s svojimi letali. Zjutraj bo letalo startalo v Celovcu, po nekako enourni vožnji pristalo na ljubljanskem letališču in nato nadaljevalo pot na Sušak. Še istega dne popoldne se bo letalo po isti poti vračalo v Celovec.

Trije avstrijski morilci prijeti v Mariboru. Pred 2 tednoma je bil v Feldbachu na Štajerskem z vrvjo zadavljen monter Hofer, naslednjega dne pa je bil ustreljen neki Kralik iz Gradca. Policija je dognala, da sta umora političnega značaja in morilci najeti od narodnih socialistov. Minuli teden so v Mariboru prijeli 3 iz naše države pobegle hitlerjanske begunce, ki so pod silo dokazov priznali, da so umorili Hoferja. Izjavili so, da svojega dejanja ne obžalujejo. Sedaj pridejo seve pred sodišče. Kralikovih morilcev pa niso mogli izslediti in se najbrže že nahajajo v Nemčiji.

Rožek. (Volutev župana.) Koncem marca je končno potrjeni občinski odbor izvolil za župana g. Matevža Huberja, zidarskega mojstra v Rožeku. Novoizvoljeni župan je rojen Nемеc, pričakujemo pa, da bo vsem enako pravičen. Za svetovalca sta bila izvoljena 2 kmeta in sicer g. Tomaž Egartner, pd. Malogornik, in Maks Kancijan. Tako upamo, da bo tudi občinsko gospodarstvo v redu in davkoplačevalcem v korist. Narodni socialisti tudi pri nas še niso izumrli. V nedeljo 29. m. m. so zvečer zažgali na robu travnika, ki je last novega župana, kljukast križ. Hoteli so proslaviti Hitlerjevo volilno zmago, na drugi strani pa ponagajati novemu županu, ki jim kot avstrijski domoljub ni pri srcu. To pot so imeli smolo, orožniki so iztaknili krivce, eden je že zaprt, drugoga pa zasledujejo. Sicer pa se zaprtemu menda ne godi slabo, ker mu somišljeniki pridno nosijo špeh in drugo. Ponoči se marsikaj spravi skozi okno v celico. Mladi fant je žrtev zapeljivcev in pomilovanja vreden, ker je sedaj izgubil lepo službo v rožeški grajščini. Čas bi že bil, da sreča pamet vse, ki vidijo v narodnem socializmu edino rešitev iz gospodarske stiske. Pisma političnih beguncev iz naše fare le prejasno govore, da v Nemčiji ni vse zlato in so naše razmere dosti boljše.

Sveče. (Kako je pri nas?) O slovenskem jezikovnem tečaju, ki ga vodimo v okvirju našega društva, smo vam poročali. Voditelja tečaja je znani nadučitelj Križman krstil za profesorja in se tako hotel pred otroci z njim in z našim tečajem ponorčevati. Na bistriški šoli bodo menda sedaj tudi slovensko poučevali. No in še eno novico: na Polano smo dobili pa brezposelnega mežnarja. Svet se torej tudi pri nas spreminja in vsaki dan zasučje.

Škocijan. Dne 29. m. m. smo pokopali 73letnega Hrovatovega očeta Lorenca Silana iz Sreji. Rajni je bil mož, kot malokateri. V vsej svoji dolgi življenski dobi se ni niti za ped odmaknil od svojih krščanskih in narodnih vzorov. Vse svoje življenje je izpolnil z delom, dolga leta je bil odbornik škocijanske občine in odbornik doblaveške posojilnice, z vzgledno ljubeznijo je skrbel za svojo družino. Zadnja pot skoštovanega očeta je bila taka, kot je Škocijan že davno ni videl. Nad tisoč pogrebcev je prihitelo iz vseh krajev Podjane, domači pevski zbor je rajnemu zapel žalostinke na domu in grobu, č. župnik Poljanec pa je govoril mehke poslovilne besede, da so se orosile oči vseh. Naj rajnemu sveti večna luč, Hrovatovim pa naše toplo sožalje!

To in ono. Baje je moral veliki nemški zrakovplov „Hindenburg“ vsled motnje v motorjih na svojem poletu v južno Ameriko spremeniti svojo smer. — Na veliki petek so imeli protestanti na Bistrici v Rožu v šoli svojo božjo službo. — Materinski dan bo letos 10. majnika. — Poročilo iz Wernberga, da je pos. Košutnik nameraval umoriti svojo taščo, se je izkazalo kot neresnično in ga popravljam. — Zaprli so bivšega landbundovskega vicekanclerja Hartleba, ker je sprejemal denar od nar. socialistov. — V Podsinji vesi so neznanzi odnesli iz Gašparjeve gostilne 50 S v

denarju, likerje in žganje, posestniku Müllerju pa 50 kg svinjske masti, 100 kg svinjskega mesa in 50 klobas. Tatov še niso izsledili. — Na gradu Welzenegg pri Celovcu je umrla kneginja Ana von Orsini und Rosenberg. Pokopali so jo v družinski grobnici v Št. Lipšu pri Ženeku. — V Št. Rupertu pri Velikovcu so pokopali posestnico Marijo Riepl. — 30letni Jožef Sablačan iz Šmarjete v Rožu je bil vsled krive zaprisege pred sodiščem obsojen na 6 mesecev težkega zavora. — V župnišču v Pokrčah je neki Mihevc iz Ljubljane odnesel 50 šil, a so ga pravočasno prijeli. — Pri celovškem Št. Petru je avto povozil delavca Markitza iz Dobrle vesi in ga težko poškodoval.

NAŠA PROSVETA

Pasijon na našem odru.

Z veseljem opazujemo, da prodira na naše odre neka nova, sveža razgibanost. Odgovor je na za blode nevzdržnega, poplitvenega ljudskega igranja zadnjega desetletja. Naši odri se skušajo povrniti k pravi ljudski igri, ki je dosegla svoj višek v takozvanih srednjeveških misterijih ali duhovnih igrah. Te igre so bile gledalcem in igralcem pravo doživetje, dogodek za ves kraj in okolico, prava verska in narodna slavnost, razkazovanje verskega in narodnega zdravja in življenja. Iz njih je rastlo versko in narodno občestvo. Takšne igre so za vzgojo današnjega na vse strani razkosanega človeštva res krvava potreba.

Najodličnejše mesto v vrsti teh pri raznih narodnih nam izpričanih in ohranjenih iger zavzema duhovna igra postnega časa — pasijon. Najstarejši slovenski pasijon, ki nam je ohranjen, obenem prva nam ohranjena slovenska igra je „Škofjeloški pasijon“ iz leta 1721. Kot zapoznel odmev podobnih nemških pasijonskih iger imamo koroški Slovenci priredbo trpljenja Kristusovega („Komedijsko od celiga trpljenja inu smerti Jezusa Kristusa našiga ljubiga Gospoda“) iz leta 1818. Tedaj je živel na Strmcu blizu Vrbe ob jezeru slovenski kmet-korenina in pesnik Andrej Šuster-Drabosanjak. Rodil se je 6. maja 1768. Gotovo je obiskoval ljudsko šolo, katero so najbrže imeli v bližnji Vrbi. Nato se je nam neumerno izobraževal dalje. Mnogo je čital ter si izposojal knjige. Zraven je pisateljaval in pesnil. Sicer pa je večinom prevajal iz nemščine.

Nemški kmetje so tedaj na Koroškem še igrali srednjeveške misterije. Ko jih je bil svobodomi-selnih duh tedanje dobe izpodrinil iz mest in trgov, so našli varno zavetišče na kmetih, kjer so jih marljivo čuvali v rokopisih in igrali po starem izročilu. Te duhovne igre, ki so bile v teku stoletij prejele precej nove posvetne vsebine, je poznal tudi naš Andrej Drabosanjak. net za vero in narod jih je posredoval tudi svojemu ljudstvu. Celu vrsto jih je prevedel iz nemščine, a jim vdihnil slovenskega duha ter jim dal po jeziku in drugih okoliščinah popolnoma domače obiležje. Najbolj znane so njegova „Božična igra“, „Igra o izgubljenem sinu“ in zgoraj omenjeni pasijon. Ta svoj slovenski pasijon je sam leto za letom vprizarjal s svojimi igralci na Kostanjah. In ne le Kostanjčani, marveč vse naše slovenske ljudstvo na Koroškem, zlasti pa Rožani, so tedaj z hvaležnostjo in vnemo sprejeli njegov Pasijon, ga skrbno prepisovali ter uprizarjali vsako leto. Šele pred par leti je izginil z naših odrov.

Naša naloga bi bila, da pasijonsko igro, ki je zrastle na naših tleh iz ljudstva, da ta biser iz naše preteklosti, ki ga je naše ljudstvo skrbno čuvalo skozi eno stoletje, spet oživimo za sedanjo dobo. To se delno tudi že dogaja. Tako sta bila v slovenskem delu dežele letos podana dva pasijona in sicer v Globasnici in na Kostanjah. O prvem, predvsem pa o drugem spregovorimo v prihodnji številki par besedi.

Sveče. „Kočna“ priredi v nedeljo 19. aprila ob 3. uri pop. pri Adamu veseloigro „Rodoljub iz Amerike“. Igra kaže vesele dogodljaje ob povratku nekega Amerikanca v domačo vas. Med igro nastopijo tudi pevci.

Šmihel pri Pliberku. Naše društvo priredi na belo nedeljo 19. t. m. ob 3. uri pop. pri Šercerju lepo igro „Mati svetega veselja“. Igra je vzeta iz časa Kristusovega vstajenja in zato za velikonočni čas primerna. Vstopnina je nizka.

Slomškov praznik v Sloveniji. V Mariboru so že v teku priprave za velike Slomškove slavnosti v letošnjem juniju. Došli bodo iz vse Slovenije

otroci, možje in fantje, žene in dekleta, sprejemali v predavanjih Slomškove nauke in nato v slovesni verski manifestaciji molili in darovali za uresničitev težnje vseh Slovencev, da bi bil škof Anton Martin Slomšek prištet zveličanim.

Zaključna prireditev gosp. tečaja v Bilčovsu je bila na cvetno nedeljo pri Miklavžu. Za cel dan so tečajnice s svojo požrtvovalno voditeljico priredile okusno razstavo kuharske umetnosti, ki je privabila številne gospodinje in gospodarje. Začuden so obiskovalci zrlji, kaj vse zamore izvežbana kuharica pričarati iz preprostih sredstev in brez posebnih stroškov na domačo mizo. Razstavljeni predmeti so bili po par urah vsi razprodani. Popoldne so se zbrale matere in dekleta treh fara, med njimi še mnoge tudi radoveden možakar in gospodar, da vidijo še umetnost tečajnic na odru. Po otvoritvenih besedah g. Ogrisa je nabito polna dvorana poslušnila svežemu dekliškemu petju, njeno zanimanje se je skozi sledeči triurni spored le še stopnjevalo. Z dekliškim zborom je tekmoval moški zbor v narodni pesmi, v sporedu so se nato vrstile korajžne deklamacije, petje ob spremljevanju citer in nato še par vzpodbudnih besedi zvezinega govornika. Višek prireditve je bil prizor „Palčki“ Da bi jih videli in čuli te bilčovske malčke v njihovih rdečih kapicah in dolgih, sivih bradah, v njihovem plesu in petju okoli ubogega Janka, ki se je izgubil v gozdu in zasanjal o čudežnem kraljestvu dobrih škratov! Ti mali škrtati, to bodo nekoč igralci na odru „Bilke“! Sledila je tridejanka „Sirotka“, igra o dekletu, ki s svojim poštenjem reši sebe in tovarišice iz bede. Prireditve so zaključili podljubeljski tamburaši, ki so bili kljub negotovemu vremenu tvegali pot v gore in dovršeno zasvirali lepo slovensko melodijo. Po prireditvi pa je stopila do voditeljice in tečajnic bilčovska mamica in se vsa radostna zahvaljevala za užitek lepe prireditve.

GOSPODARSKI VESTNIK

Najboljši živinozdravnik.

Vigredi je živina dostopna mnogim boleznim. Suha in morda še pomanjkljiva zimska krma, zaduhlost hlevskega zraka, nezadostno gibanje živine, to in še marsikaj drugega znižuje zdravstveno odpornost živine in je vzrok češčkiga vigrednega obolenja. Dokazano je, da kličemo živinozdravnike na pomoč največkrat spomladi. Sicer pa je prehodni letni čas nevaren tudi ljudem, ker je njihovo telo po zimskem bivanju v toplih sobah oslabilo in često nima dovolj odpornih sil proti raznim bolezenskim bacilom.

Nekoč so poznali za ljudi in za živino proti vigrednim obolenjem nekako generalno medicino: puščanje krvi. Medtem ko je zdravniška veda za človeka kmalu spoznala opasnost ali vsaj brezuspešnost tovrstnega zdravljenja, je puščanje krvi pri živini tudi ponekod v naših krajih še splošno običajno. Mnogi naši gospodarji so naravnost že navajeni, da puščajo svoji živini kri vsako v igred. Menijo, da tako očistijo kri v telesu in zvišajo odpornost živali proti obolenju. Živinozdravniki glede te medicine niso enotnega mnenja.

V zadnjih letih se vedno glasneje pojavlja mnenje, da je zdravljenje živine s puščanjem krvi brezuspešno in čisto odveč. Svetujejo se sredstva, ki jih nakazuje narava sama. Narava sama kaže pot, ki jo naj gremo. S slastjo žre živina v igredi prvo travno zelenje, želi gibanja in svežega zraka se ji hoče. Tako zadobi njeno telo potrebnih snovi, vitaminov in hranilnih soli. Mlado v igredno zelenje je po mnenju mnogih živinozdravnikov najboljša medicina proti vigrednim boleznim in bolehavosti. Vigredna paša in v igredni zrak, pravijo, najboljšo čistita leno kri v živinskem telesu. Če spuščamo kri, odteklo kri telo tekom 24 ur takoj spet nadoknadi in jo nabere iz udov živali, ki rabi prej več kot manj krvi. So gospodarji, ki puščajo svojo živino že marca in aprila na pašo za par ur in vztrajajo pri tem, četudi se sosedje smeji njihovemu počenjanju. In če nato pogledaš njihovo živino, vidiš, da je debela in gladka, ker ji je zgodnja paša nudila potrebnih telesnih snovi, v igredni zrak pa očistil in osvežil njeno po zimskih mesecih zastajajočo kri. Modro dostavljajo dotični gospodarji: Vigredno sonce in zelenje sta najboljša živinozdravnika in — zdravnika! A. R.

O leči. Za lečo raste pri naših gospodarjih zanimanje. Zato par besedi o njej. Leči ugaja toplo, bolj suho podnebje in peščeno-ilovnata zemlja, ki nima dovolj apna. Zemlja mora biti dobro obdelana, rahla in čista plevela, zato jo je najbolje sejati po krompirju. Gnojiti ji ne smemo, ker bi preveč poganjala v listje in steblovje, nastavila bi pa malo stročja. Edini superfosfat je potreben. Ozimna leča je le malo poznana. Jaro lečo sejemo v aprilu na široko ali v vrste 30 cm narazen, da jo lažje plejemo in okopavamo. Na mernik posevke potrebujemo 10 do 12 kg semena. Kakor hitro porjavi spodnje stročje, lečo porujemo ali požanjemo. Najbolje je žeti v jutranjih urah, ker se stročje na soncu rado odpre in zrnje izstrosi. Na mernik pridelamo do 100 kg zrnja.

Kako povečamo pridelok krompirja. Na Slovaškem so podnebne in talne razmere slične našim. Tudi slovaške kmete preganja poletna pripeka in suša, ki krčita pridelok krompirja. Sončni žarki in pomanjkanje vlage imata često za posledico, da začne krompirjevka predčasno veneti. V Košicah so pred leti napravili sledeči zanimivi poizkus: Pri podoravanju krompirja so izpustili vsako tretjo ali četrto vrsto. Ko so po kakšnih 14 dneh prevlekli njivo s krompirjem in se je krompir že pokazal iz zemlje, so posadili v vsako izpuščeno vrsto turščico. Ti poizkusi so se za oba pridelka dobro obnesli, turščica je imela dovolj sonca, krompir pa je v njeni sencih vrzel za petino obilnejši pridelok. Poizkusite s tem čredjenjem turščice s krompirjem še pri nas, koder je zemlja običajno izsušena po sončnih žarkih.

Poglej čebelnjak in spoznaš čebelarja! Kamor se ozreš, vidiš odtise človeške pridnosti pa tudi malomarnosti. Dobro vzgojeni otroci govorijo o dobrih stariših, čedno in snažno poslopje o snagi in marljivosti svojih prebivalcev, zanemarjen hlev o gospodarjevi zaostalosti ali malomarnosti. Čebelnjak pa je ogledalo čebelarja. Čebelnjak je nekaka knjiga, iz katere razbereš vse čebelarjevo znanje. Kak je torej vzoren čebelnjak? Velikega pomena je najprej njegova lega. Čebelnjak ne spada na odprt, hribovit prostor, koder je izpostavljen mrzlim vetrovom. Tega se mi čebelarji še držimo. Bolj malomarni pa smo pri zgradbi čebelnjakov. So ljudje, ki mislijo, da je za čebele dober vsak zaboj in za čebelnjak vsaka podrtija. Takim čebelnjakom in čebelarjem zamoremo prorokovati samo par let, ker jih podre prva neugodna letina. Les je najboljši gradbeni material tudi za čebelnjak, ker je slab prevodnik toplote in mraza. Streha naj ni iz opeke, v slamnati pa se rada naseli mrčes in tudi miši. Čebelnjakova notranjost bodi prostorna in prijetna. Za panji bodi dovolj prostora za čebelarjevo kretanje in opravke. Zato so pogrešeni čebelnjaki, ki so stisnjeni in ozki, ker je delo v njih težavno, često nemogoče. Čebelnjak mora varovati pred preprihom, ki je enako nevaren čebelam kot ljudem. V modernih čebelnjakih najdete celo že mizo in stol in še kako omaro s čebelarskimi potrebščinami. Prostor je značen, vse na svojem mestu, da izgleda, kot pravo stanovanje. Neverjetno je, kako dvigne snazhen in pravilen čebelnjak veselje do čebelarstva. Delo v njem je prijetnejše in tudi uspeh večji. Zato čebelarji: skrbimo za prijetne domove naših sončnih muh!

Velikovški trg minulega tedna: Na živinski trg je bilo prignanih 10 pitanih volov, 7 krav, 1 telica, 7 svinj, 2 prašiča, 10 plemenskih prašičev, 5 ovac. Cene so ostale neizpremenjene. — Žito: pšenica (kg) 39, rž 29, oves 24, proso 23, konoplja 28, ječmen 26, ajda 23, krompir 10 grošev; jajca 8, stare kokoši 3.00, mlade 2.50, sirovo maslo 4.00 šil za kg.

ZANIMIVOSTI

Barvasta jezera. Nek ameriški milijonar, ki je bil dalj časa na Sundskih otokih, je tam odkril nekaj nenavadnega. Na enem teh otokov je videl jezera, ki imajo različne barve. Eno je n. pr. krvavo-rdeče, drugo svetlo-zeleno, tretje temno-modro. Vsa ta jezera so bila v žrelu ugaslega ognjenika. Dal je vodo teh jezer preiskati in ugotovili so, da vsebuje rdeče jezero železne, druga spet druge rudninske snovi, ki jim dajejo njihovo barvo.

Naivečji daljnogled. bodo postavili na gori Palomar pri San Francisku v Kaliforniji. Stakleno lečo so pripravljali celi dve leti, njen premer je 5 metrov. Prepeljali so jo v San Francisko v po-

sebnem vozu. V zvezdarni, kamor je namenjena, jo bodo brusili še cela tri leta in jo nato montirali v daljnogled, ki bo največji na svetu. Zvezdoslovci se nadejajo, da bodo z njim zazrli doslej še nepoznana nebesna telesa, oddaljena od zemlje nad bilijon svetlobnih let (sonce je oddaljeno od zemlje 8 svetlobnih minut!). Hkrati bodo ugotovili, če se tudi na dugih planetih nahajajo „zemljani“, n. pr. primer na Marsu, ki je naši zemlji najbolj podob-

Kokoši v steklenicah. Amerikanci so često brezsrčni. Tako je pri njih tudi navada, da spravljajo mala piščeta v steklenice in jih v steklenicah hranijo cele mesce, da dorastejo. V zadnjem času prirejajo celo razstave piščancev v steklenicah in premirajo najtežje. Neko društvo oddaja steklenice, ki domala sličijo našim dvelitrskim, članom ter prireja med njimi prava tekmovanja.

Plavajoča bolnišnica. Severni del Amerike, Alaska imenovan, je obljuden po par desetisočih belih lovčih, indijancih in Eskimovcih. Ozemlje, koder bivajo, je veliko kot Nemčija, Francija in Italija skupaj. Iz razumljivih razlogov ni tam nobene cerkve in tudi ne nobenega zdravnika. Kako so si samotarci pomagali? Opreмили so motorni čoln kot bolnišnico. Na čolnu je zdravnik, dve strežnici in trije mornarji, mala bolnica z dvema posteljama in operacijskim kabinetom. Bolnišnica vozi po določenem turnusu ob obali reke Yukon ter sprejema bolnike, ki jo čakajo na obrežju.

Življenje v Addis Abebi. Neka Dunajčanka, ki biva s svojim možem v Abesiniji, pripoveduje tole o življenju v Abesiniji: Pri nas cvete in poganja narava vse leto. Vedno je do 15 do 25 stopinj Celzija. Snega ne poznamo. Vse leto cvetejo vijolice, mačehice, vrtnice, nageljni, vmes pa ciprese in divje babane. Krasen paščanec stane do 40 grošev, divja raca ali gos ne dosti več. Za 2 šilinga dobiš okoli 80 jajc in za 20 g kilogram izvrstne kave. — Medtem pa stradajo abesinski vojaki na fronti, ker je aprovizacija docela nezadostna. Vojaki si pomagajo s tem, da sadijo kumbre (grah), ki silno hitro rastejo. Pri odhodu so dobili negušovi vojaki seboj petlitrsko vrečo posušenega graha, malo vrečo mesnih kock in nekoliko prepečenih kruhov. S tem naj bi bili izhajali šest mesecev.

Vabilo.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu (Spar- und Vorschussverein in Klagenfurt), registrirana zadruga z neomejeno zavezo, priredi svoj

redni letni občni zbor

dne 30. aprila 1936 ob 10. uri dopoldne v poslovnih prostorih, Pavličeva ulica št. 7.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odbora in nadzorstva (deloma).
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

32

Načelstvo.

Vabilo

na

63. letni občni zbor

ŠT. JAKOBSKE POSOJILNICE V ROŽU, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 3. majnika 1936 ob 15. uri v Narodnem domu v Št. Jakobu v Rožu s sledečim sporedom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora iz leta 1934.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1935.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Sprememba pravil.
6. Volitev novega odbora.

Ako ob določeni uri ne bo navzoče zadostno število članov, se vrši občni zbor eno uro pozneje z istim dnevnim sporedom in brez ozira na število navzočih zadružnikov. 33

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.